

ASOS JOURNAL

The Journal of Academic Social Science

Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, Yıl: 14, Sayı: 179, Ağustos 2026, s. 417-433

ISSN: 2148-2489 Doi Number: <http://dx.doi.org/10.29228/ASOS.95268>

Yayın Geliş Tarihi / Article Arrival Date
4.06.2026

Yayınlanma Tarihi / The Publication Date
29.08.2026

Öğr. Gör. Hüseyin KAYNAK

Gaziantep Üniversitesi, Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı
huseyinkaynak40@gmail.com
Orcid: 0000-0002-3405-183X

TÜRK MUSİKİSİ DEVLET KONSERVATUVARI ÖĞRENCİLERİNİN BİREYSEL ÇALGI ÇALIŞMA ALIŞKANLIĞI

Öz

Araştırmada Türk Musikisi Devlet Konservatuvarında öğrenim gören öğrencilerin bireysel çalgı çalışma alışkanlıklarının farklı değişkenlere göre incelemesini amaçlamaktadır. "Müzik eğitiminde bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları ölçeği"nin daha önce Konservatuvar müzik bölümlerine uygulanmadığı alan araştırmasında öğrenilmiş ve bu özgünlüğün alana ciddi katkı sağlayacağı düşünüldüğünden, araştırma önemli hale gelmektedir. Bu önem doğrultusunda Türk Musikisi Devlet Konservatuvarında öğrenim görüp Türk Halk Müziği çalgısı (Bağlama, Kabak Kemane, Kaval, Tar, Karadeniz Kemençesi) seçen öğrencilerin "Bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları nasıldır?" ana problem cümlesini oluşturmuş, çeşitli değişkenlere göre alt problemlere yanıt aranmıştır. Bu çalışma betimsel tarama modelinde bir araştırmadır. Araştırmanın çalışma grubunu Gaziantep Üniversitesi Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı ve Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Türk Müziği Devlet Konservatuvarında öğrenim gören 1, 2, 3 ve 4. sınıfta Türk Halk Müziği çalgısından birini seçen 196 öğrenci oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak kişisel bilgi formu ve bireysel çalgı çalışma alışkanlıklarını ölçmek için "Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlıkları Ölçeği" kullanılmıştır. Araştırmada toplanan verilerin istatistiksel analizlerinde SPSS 31.0.2.0 programı kullanılmıştır. Verilerin analiz sonucuna göre Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı öğrencilerinin bireysel çalgı çalışma alışkanlıklarının toplam puan düzeylerinin yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bireysel çalgı

çalışma alışkanlıklarının toplam puanlarının farklı değişkenlere göre karşılaştırmasını yapmak için t testi ve anavo testi uygulanmıştır. Bu testler sonucunda; cinsiyet, lisans bölümü ve aktif müzisyenlik durumları anlamlı çıkarken; yaş ve lise türü karşılaştırmaları istatistiksel olarak anlamlı çıkmamıştır. Lisans sınıf seviyesi ise sınırda olacak şekilde anlamlı çıkmıştır. Araştırmanın bulgularına göre elde edilen veriler neticesinde öneriler sunulmuştur.

Anahtar kelimeler: Türk Müziği Devlet Konservatuvarı, Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlığı, Müzik Eğitimi, Çalgı Eğitimi, Eğitim.

INDIVIUAL INSTRUMENT PRACTICE HABITS OF TURKİSH MUSIC STATE CONSERVATORY STUDENTS

Abstract

This study aims to examine the individual instrument practice habits of students enrolled in the Turkish Music State Conservatory in terms of various variables. The research holds significant importance as field literature reveals that the "Individual Instrument Practice Habits Scale in Music Education" has not previously been applied to conservatory music departments, and this novelty is anticipated to make a substantial contribution to the field. In line with this significance, the primary problem statement of the study was formulated as "What are the individual instrument practice habits of students studying at the Turkish Music State Conservatory who have selected Turkish Folk Music instruments (Bağlama, Kabak Kemane, Kaval, Tar, Karadeniz Kemençesi)?" with answers sought for sub-problems according to various variables. This research employs a descriptive survey design. The study group consists of 196 students in their 1st, 2nd, 3rd, and 4th years of study who selected one of the Turkish Folk Music instruments at the Gaziantep University Turkish Music State Conservatory and the Van Yüzüncü Yıl University Turkish Music State Conservatory. Data were collected using a Personal Information Form and the "Individual Instrument Practice Habits Scale" to measure individual instrument practice habits. The statistical analysis of the collected data was conducted using SPSS version 31.0.2.0. According to the analysis results, it was concluded that the total score levels of the Turkish Music State Conservatory students' individual instrument practice habits were high. Independent samples t-test and ANOVA were applied to compare the total scores of individual instrument practice habits across different variables. The results revealed that gender, undergraduate department, and active musician status were statistically significant, whereas comparisons regarding age and high school type showed no statistically significant differences. Furthermore, undergraduate grade level yielded a result on the margin of statistical significance. Recommendations based on the obtained findings are presented in light of the study's results.

Keywords: Turkish Music State Conservatory, Individual Instrument Practice Habits, Music Education, Instrument Training, Education.

GİRİŞ

Eğitim kurumları, okul öncesi dönemden üniversite mezuniyetine kadar bireylerin öğrenim gördükleri ve kazanım elde ettikleri kurumlardır. Okul öncesi dönemden önce de aile,

bireylerin eğitildiği, şekillendiği, dünyaya uyumlu hale geldiği toplumun en küçük yapı taşıdır. Demirel'e göre (2015) eğitimin tanımı "Bireyde gözlemlenen davranış değişikliklerinin 'eğitim' olarak nitelendirilebilmesi için, bu sürecin bir plan dâhilinde yürütülmesi ve kişinin kendi yaşantılarına dayanması esastır. Dolayısıyla eğitim, istendik nitelikteki beceri ve tutumların kasıtlı bir biçimde bireye kazandırılması süreci olarak tanımlanabilir" şeklinde ifade edilmektedir. Bu tanımdan hareketle istendik değişme ve yaşantı yoluyla öğrenme unsurları birçok eğitim süreçlerinde önemli olduğu gibi konumuz dahilinde olan çalgı eğitim süreçlerinin de kuramsal temelini oluşturmaktadır.

Çalgı eğitimi müzik eğitiminin en teknik ve beceri odaklı alanlarından biridir. Günay (2006), çalgı eğitiminde fiziksel uygunluk ve teknik gelişimin öneminden bahsederek, bunun tekrara dayalı ama bilinçli bir pratik süreci olduğunu ifade eder. Özgür (2006), çalgı çalmanın sadece mekanik bir iş olmadığını, zihinsel bir tasarlama ve çözümleme süreci gerektirdiğini belirtir. Bu tanımlamalardan da anlaşıldığı üzere çalgı eğitimi tek bir boyuttan değil birçok boyuttan ele alınmalıdır. Günay (2006) bu boyutlardan psikomotor boyutunu ifade etmişken, Özgür (2006) bilişsel boyutunun öneminden bahsetmiştir. Dikkat edilmesi gereken bir diğer boyut ise duyuşsal boyuttur. Bu boyutta, eseri yorumlama duygu aktarımı ve estetik bir beğeni geliştirme önemlidir. Çalgı eğitimi sadece teknik bir yetkinlik kazandırma süreci değil, aynı zamanda bireyin sanatsal kimliğini inşa ettiği bir süreçtir (Ece, 2007: 157). Bireyler eğitimden edindikleri donanımın ya da kazanımların sürekliliği için bu kazanımların tekrarı önem arz etmektedir. Tekrarlar yapılarak alışkanlık haline gelmeli ki bu kazanımlar devamlı hale gelebilsin. Alışkanlık da değinilmesi gereken önemli hususlardan bir diğeridir.

Ders çalışma alışkanlığı; zaman yönetimi, odaklanma, çalışma ortamının düzenlenmesi ve not alma gibi stratejilerin bir arada olduğu sistemli bir süreçtir. Ders çalışma alışkanlığı, bireyin öğrenme hedeflerine ulaşmak amacıyla zamanını ve enerjisini verimli kullanma becerisidir (Küçükahmet, 2002: 11). Etkili çalışma alışkanlıklarına sahip olan öğrenciler, bilişsel yükü yönetme ve öz-denetim kurma konusunda daha başarılı olabilmektedirler (Subaşı, 2000: 41). Bu açıklamalara bakıldığında, müzik eğitimi ve çalgı eğitiminin tekrara dayanması ve alışkanlık kazanılması kaçınılmaz bir gerçektir. Çalgı çalışmak rastgele bir tekrardan ziyade bilinçli bir şekilde problem çözme süreci gibi ele alınmalı ve ona göre süreklilik kazanılmalıdır. Çalgı eğitimi sürecinde bireyin başarısı, enstrüman başında geçirdiği niceliksel süreden ziyade, bu süreyi nasıl yapılandığına bağlıdır. Hallam (2001) bu süreci 'nitelikli çalışma' olarak tanımlarken, öğrencinin karşılaştığı teknik sorunları analiz etme ve çözüm stratejileri geliştirme becerisine vurgu yapmaktadır. Benzer şekilde Nielsen (2001), çalgı çalışma alışkanlıklarının merkezine öz-düzenleme mekanizmasını yerleştirerek; hedef belirleme ve öz-izleme süreçlerinin önemine dikkat çekmektedir. Çalgı çalışma alışkanlığı, öğrencinin kendi performansını bir gözlemci gibi izlemesini gerektirir. Planlama, uygulama ve değerlendirme aşamalarından oluşan bu döngü, teknik becerinin kalıcı hale gelmesini sağlar (Jørgensen, 2004: 92). Türkiye'deki literatürde ise Arapgirlioğlu (2003), bu alışkanlıkların disiplinler arası bir yaklaşımla, bireyin genel çalışma disiplini ve bilişsel farkındalığıyla doğrudan ilintili olduğunu savunmaktadır. Uzman müzisyenler ile amatörler arasındaki temel fark çalışma sürelerinden ziyade, çalışırken kullandıkları stratejilerdir. Başarılı icracılar, zorluklarla karşılaştıklarında eseri küçük parçalara ayırır, yavaşlatır ve her bir hatayı analiz ederek üzerinde dururlar (Hallam, 2001: 31).

Mesleği müzisyenlik olsa da olmasa da günümüzde birçok alanda müzikle uğraşan kişiler görülmektedir. Özellikle teknolojinin geliştiği ve müzik sanatının merkezinde olduğu önemli

gelişmelerin yaşandığı çağımızda müzik ve eğitime ulaşımın daha pratik olduğu bilinmektedir. “Günümüzde teknolojik donanımlar müzik alanında icracılık ve üretime daha da nitelik kazandırırken, tüketim boyutunu ise daha erişilebilir ve cazip kılmaktadır.” (Candan, 2026: 1214). Bunun dışında bir sanat dalıyla uğraşılması gerektiği, özellikle enstrüman çalmanın, tıp doktorları tarafından beyin gelişimlerine katkıda bulunduğu sıklıkla önerilmektedir. Diğer bir öneri de eğitim camiasından gelmektedir. Çocuk yaşta bir enstrüman çalmanın, öğrenmeye ciddi katkıların olduğu birçok araştırmalarda ortaya konulmuştur. Bu ifadelerden hareketle bir enstrüman çalmak veya müziğin farklı branşlarıyla ilgilenmek müzisyen olmaya yeterli midir? Ya da bu durumlar müzisyenlik tanımının hangi seviyesine karşılık gelmektedir? Bu sorular üzerinde durulması gereken diğer cevaplar olabilir, fakat burada değinilmek istenen ileri seviye müzik icracılığıdır. Türk Dil Kurumu’nun müzisyen ve sanatçı tanımlamaları şu şekildedir: Müzik eserleri yazan, besteleyen veya besteleri çalan kimse; müzikçi. (TDK). Güzel sanatların herhangi bir dalında yaratıcılığı olan, eser veren kimse; sanat adamı, sanat eri, sanatkâr (TDK). Sinema, tiyatro, müzik vb. sanat eserlerini oynayan, yorumlayan, uygulayan kimse; artist (TDK).

TDK’nın tanımlamalarından yola çıkarak sanatçının müzisyeni de kapsadığı geniş bir tanım olduğu söylenebilir. Konumuzla alakalı olan müzik tarafından bakıldığında, Müzisyenlikle ilgili müzisyen/sanatçı/sanatkâr isimlendirmeleriyle sıklıkla karşılaşılmaktadır. Bu tanımları aslında ileri seviye müzik icracılığı olarak ifade etmek konuya daha da açıklık getirebilir.

Bu açıklamalardan hareketle ileri seviye müzik icracılığı; profesyonel müzisyen, profesyonel sanatçı, mesleği müzisyenlik olan kişiler olarak ifade edilmelidir. Bu kişiler bu meslek için ciddi emekler harcayan, küçük yaşta müziğe başlayan, doğuştan yetenekli olarak tanıtılan bireyler, ömrünün çoğunu müziğe adanmış kişiler olarak söylemek daha doğru bir ifade olacaktır. Müzisyenlik, notada yazılı olanın ötesine geçebilmeyi gerektirir. Gerçek müzisyenlik, teknik kusursuzluğun yanı sıra yapısal ve duygusal bir anlatım becerisiyle tanımlanır (Sloboda, 1991: 153). Müzisyenlik, sadece kuramsal bilgiye sahip olmak değil; bu bilginin icra, dinleme, besteleme ve doğaçlama süreçlerinde bir 'eylem' olarak ortaya konmasıdır. Müzisyenlik, eyleme dönük bir düşünme biçimidir (Elliott, 1995: 49). Müzisyenlik teknik yetkinliğin ötesinde müzikal birikimi, müzikal zekayı ve müzikal ifade gücünü gerektirir. Müzisyen kimliği sadece bireysel bir tercih değil, sosyal bir kabul olarak da karşımıza çıkmaktadır. (MacDonald, Miell ve Hargreaves, 2002: 2) bu durumu (Davidson ve Burland, 2006) “Müzisyen kimliği sabit bir özellik değil, bireyin müzikal deneyimleri ve çevresiyle olan etkileşimleri sonucunda sürekli yeniden inşa edilen dinamik bir yapıdır” şeklinde açıklamaktadır. Profesyonel bir müzisyen kimliğinin gelişimi; erken yaştaki pozitif çevresel destek, başarılı performans deneyimleri ve bireyin kendi yeteneğine olan inancının (öz-yeterlilik) birleşimiyle mümkündür (Davidson ve Burland, 2006: 49).

Yüksek öğretim kurumlarındaki eğitim fakültelerinin müzik bölümleri ve konservatuvarların müzik bölümlerindeki öğrenciler, icracı ve öğretmen gibi kimlik tanımlamaları kargaşaya yol açabilmektedir. Müzik öğrencileri kimlik gelişimi olarak 'sanatçı' ve 'öğretmen' rolleri arasında bir çatışma yaşayabilir. Bu rollerin nasıl bütünleştirildiği, bireyin mesleki tatminini doğrudan etkiler (Boujji, 2004: 11). Müzikal benlik, bireyin müziği nasıl algıladığı ve toplumun ona yüklediği müzikal roller arasındaki etkileşimden doğar. Bu süreçte enstrüman seçimi bile kimliğin bir parçası haline gelir (Welch, 2007: 226).

Türkiye’de sanatçı yetiştiren eğitim kurumları arasında, Üniversitelerin Güzel Sanatlar Fakülteleri ve Konservatuvar bölümleri, Orta Öğretim ve Temel Eğitim Kurumları (Güzel Sanatlar Liseleri ve Bilsem), Özel Sanat Merkezleri ve Akademiler, Belediyeler ve Kültür Merkezleri bulunmaktadır. Bahsedilen bu kurumlardan resmi diploma ile mezun olanlar ve resmi diploma programları dışında eğitimini tamamlayan öğrenciler kendisini alanında iyi yetiştirmiş, ileri seviye icra pozisyonunda olmalıdırlar, nitekim kurumların da amacı budur.

Türkiye’de sanatçı pozisyonlarının istihdam edildiği kurumları açıklamak gerekirse bu kurumlar; Üniversiteler, TRT, Kültür ve Turizm Bakanlığı kurumlarıdır. Bu kurumlarda sanatçı kadrosunda bulunan sanatçıların ilgili pozisyonlarına bağlı olarak belli bir icra seviyesinde olması gerekmektedir. Bu da yukarıda ifade ettiğimiz ileri seviye icra durumunu örneklemektedir.

İleri seviye icra pozisyonları ciddi bir emeğin ve gayretin ürünüdür. Bu gayretleri tetikleyen durumlar da çalışmayla ilişkilidir. Kişi, çalışmaları kendi yaşamına ne kadar entegre ederse o kadar alışkanlık ve bağımlılık kazanır.

Küçükosmanoğlu, Babacan, Babacan ve Yüksel (2016) tarafından geliştirilen "Müzik eğitiminde bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları ölçeği" konuyla ilgili olan çalgı çalışma alışkanlıklarını ölçmek için geliştirilmiş önemli bir veri toplama ürünüdür. Çalgı çalışma alışkanlığını ölçmek özellikle Konservatuvar bölümlerinin amacına yönelik olmasından ötürü, özellikle çalgı bölümü (Türk Müziği/Temel Bilimler) öğrencilerinin çalgı çalışma alışkanlıklarının belirlenmesi noktasında ayrı bir öneme sahip olduğu düşünülmektedir. Bu vesileyle diğer bölüm öğrencileri ve diğer değişkenlere göre analizlerin yapılmasının alana ciddi bir katkı sunacağı düşünülmektedir.

Bu durumlardan yola çıkarak Küçükosmanoğlu ve diğ. (2016) tarafından geliştirilen "Müzik eğitiminde bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları ölçeği"nin daha önce Konservatuvar müzik bölümlerine uygulanmadığı alan araştırmasında öğrenilmiş ve bu özgünlüğün alana ciddi katkı sağlayacağı düşünüldüğünden, araştırma önemli hale gelmektedir. Bu önem doğrultusunda Türk Musikisi Devlet Konservatuvarında öğrenim görüp Türk Halk Müziği çalgısı seçen öğrencilerin “Bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları nasıldır?” ana problem cümlesini oluştururken aşağıdaki alt problemlere de yanıt aranacaktır.

- 1- Katılımcıların, bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları ne düzeydedir?
- 2- Katılımcıların, bireysel çalgı çalışma alışkanlıklarının cinsiyetlerine göre anlamlı bir farkı var mıdır?
- 3- Katılımcıların, bireysel çalgı çalışma alışkanlıklarının yaşlarına göre anlamlı bir farkı var mıdır?
- 4- Katılımcıların, bireysel çalgı çalışma alışkanlıklarının lise mezuniyet türlerine göre anlamlı bir farkı var mıdır?
- 5- Katılımcıların, bireysel çalgı çalışma alışkanlıklarının eğitim gördüğü lisans bölümlerine göre anlamlı bir farkı var mıdır?
- 6- Katılımcıların, bireysel çalgı çalışma alışkanlıklarının lisans sınıf seviyelerine göre anlamlı bir farkı var mıdır?

- 7- Katılımcıların, bireysel çalgı çalışma alışkanlıklarının aktif olarak müzisyenlik yapma durumuna göre anlamlı bir farkı var mıdır?

YÖNTEM

Bu araştırma Türk Musikisi Devlet Konservatuvarında öğrenim görmekte olan öğrencilerin bireysel çalgı çalışma alışkanlıklarının incelenmesi amacıyla yapılan betimsel tarama modelinde bir araştırmadır. Tarama modeli, belirli bir topluluktan (örneklem) veri toplayarak, bu topluluğun tutumlarını, fikirlerini, özelliklerini veya davranışlarını betimlemeyi amaçlayan nicel bir araştırma yöntemidir (Creswell, 2012: 376). Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı öğrencilerinin bireysel çalgı çalışma alışkanlıklarının seviyeleri ile cinsiyet durumlarına, yaşına, lise mezuniyet türüne, eğitim gördüğü bölüme, lisans sınıf seviyesine ve aktif olarak müzisyenlik yapma durumuna göre bu değişkenler arasındaki ilişkilerinin incelenmesi için de ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. İlişkisel tarama modeli, araştırmacıların iki veya daha fazla değişken arasındaki ilişkiyi, bu değişkenlere herhangi bir müdahalede bulunmadan istatistiksel teknikler kullanarak ölçtüğü ve betimlediği bir nicel araştırma desendir (Creswell, 2012: 338). Örneklemimize konu olan Gaziantep Üniversitesi Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı ve Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Türk Müziği Devlet Konservatuvarında üç farklı bölüm bulunmaktadır. Bu bölümler; Türk Müziği (Temel Bilimler), Ses Eğitimi ve Türk Halk Oyunlarıdır. Türk Müziği bölümü çalgı eğitiminin ağırlıklı olduğu bölümdür, ses eğitimi bölümü ses eğitiminin ağırlıklı olduğu bölümdür, Türk halk oyunları ise oyun(dans) eğitiminin ağırlık olduğu bölümdür. Bu bölümler sırasıyla, saz, ses ve dans sanatçıları yetiştirmektedir. Araştırmanın örneklemini 2025-2026 eğitim öğretim yılında Gaziantep Üniversitesi Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı ve Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Türk Müziği Devlet Konservatuvarında öğrenim gören 1, 2, 3 ve 4. Sınıf düzeyindeki 196 öğrenci oluşturmaktadır.

Bu çalışma Gaziantep Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu'nun 02.03.2026 tarihi ve 05 nolu toplantı kararının onayı alınarak hazırlanmıştır.

Veri Toplama Aracı

Araştırmada Küçükosmanoğlu, ve diğerleri (2016) tarafından geliştirilen “Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlıkları Ölçeği” ve araştırmacı tarafından oluşturulan kişisel bilgi formu kullanılmıştır. Ölçeğin kullanımı için yazarlarla iletişime geçilip izni alınmıştır.

Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlığı Ölçeği.

Öğrencilerin bireysel çalgı çalışma alışkanlıklarını belirlemeyi amaçlayan ölçekte 11 olumlu 7 olumsuz olmak üzere toplam 18 madde bulunmaktadır. Ölçek, çalışmaya değer verme (1. ve 7. maddeler arası), çalışmaya hazırlık (8. ve 11. maddeler arası), ilgi ve istek (12. ve 15. maddeler arası), zamanı doğru kullanma ve düzenli çalışma (16. ve 18. maddeler arası) olarak toplam 4 faktörden oluşmaktadır. Ölçekten alınabilecek en yüksek puan 90, en düşük puan 18'dir. 5'li likert olarak derecelendirilen ölçek, Hiç Katılmıyorum (1), Çok Az Katılıyorum (2), Kısmen Katılıyorum (3), Büyük Ölçüde Katılıyorum (4), Tamamen Katılıyorum (5) ifadeleri ile değerlendirilmektedir. Ölçeğin olumsuz maddeleri puanlanırken ters yönde kodlanmıştır. Ölçeğin toplam Cronbach Alpha katsayısı .891 iken ölçeğin alt boyutlarına ilişkin Cronbach Alpha katsayıları, çalışmaya değer verme alt boyutunda .825, çalışmaya hazırlık alt boyutunda

.852, ilgi ve istek alt boyutunda .820, zamanı doğru kullanma ve düzenli çalışma alt boyutunda .805 olarak hesaplanmıştır (Küçükosmanoğlu vd., 2016).

Verilerin Analizi

Araştırmada toplanan verilerin istatistiksel analizlerinde SPSS 31.0.2.0 programı kullanılmıştır. Analizlerde yüzde, frekans kullanılmış ve değişkenler arasındaki ilişkilerin normal dağılıp dağılmadığını ölçmek için Shapiro-Wilk testi incelenmiştir. Elde edilen verilerin normallik değerinin sınırında bir değere sahip olmasından dolayı Skewness(çarpıklık, -.331) ve Kurtosis (basıklık, -.707) değerlerine bakılmış ve bu değerlerin normallik sınırları içerisinde olduğu varsayılmıştır. Verilerin basıklık değeri 0 ise mükemmel bir normal dağılım eğrisinin var olduğu. +- 1.0 arası "harika", +- 2.0 arası ise "idare eder/kabul edilebilir" sınırlar içindedir. Eğer bu değerlerin dışına çıkılıyorsa, veriler ya çok sivri (leptokurtic) ya da çok basık (platykurtic) demektir ki bu da yapacağınız analizlerin sonuçlarını saptırabilir (George, D., & Mallery, M. 2012: 98). Analiz değerlerinin verdiği sonuca bakarak parametrik kabul edilen çalışma için iki grubun bağımlı değişkenlerini ölçmek üzere T-testi, ikiden fazla grubun bağımlı değişkenlerini ölçmek için One Way Anova testi uygulanmıştır.

BULGULAR VE YORUM

Çalışma Grubu

Çalışma grubunu Gaziantep Üniversitesi ve Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı öğrencileri oluşturmaktadır.

Tablo 1’de çalışma grubunun demografik bilgilerinin bulunduğu frekans ve yüzde dağılımları gösterilmektedir.

Tablo 1- Katılımcıların Demografik Özelliklerinin Dağılım Tablosu

Değişken	Kategori	Frekans (n)	Yüzde (%)
Cinsiyet	Kadın	101	51.5
	Erkek	95	48.5
Toplam		196	100.0
Yaş	17–20	52	26.5
	21–24	97	49.5
	25–28	32	16.3
	29 ve üzeri	15	7.7
Toplam		196	100.0
Lise Mezuniyet Türü	Güzel Sanatlar L.	39	19.9
	Diğer L.	157	80.1
Toplam		196	100.0
Üniversite Adı	Gaün TMDK	125	63.8
	Van Yüzüncü Yıl TMDK	71	36.2
Toplam		196	100.0
Lisans Bölümü	Türk Müziği	89	45.4
	Ses Eğitimi	51	26.0
	Türk Halk Oyunları	56	28.6
Toplam		196	100.0

Lisans Sınıf Seviyesi	1. Sınıf	51	26.0
	2. Sınıf	43	21.9
	3. Sınıf	49	25.0
	4. Sınıf	53	27.0
Toplam		196	100.0
Aktif Müzisyenlik Durumu	Evet	53	27.0
	Hayır	143	73.0
Toplam		196	100.0

Araştırmaya 2 farklı üniversiteden toplam 196 öğrenci katılmıştır. Katılımcıların %51.5 ini kadınlar %48.5 ini erkekler oluşturmuştur. Yaş dağılımlarına bakıldığında, 17-20 yaş aralığının %26.5, 21-24 yaş aralığının %49.5, 25-28 yaş aralığının %16.3 ve 29 yaş ve üzeri grubunun %7.7 olarak dağıldığı görülmektedir. Lise mezuniyet türlerinden güzel sanatlar lisesi haricindeki mezunların büyük oranda olduğu görülmektedir. Gaziantep Üniversitesinde eğitim görenlerin oranı %63.8 iken Van Yüzüncü Yıl Üniversitesinde eğitim görenlerin oranı %36.2’dir. Lisans eğitimi aldığı bölümler incelendiğinde, Türk Müziği bölümü %45.4, Ses Eğitimi bölümü %26.0 ve Türk Halk Oyunları bölümü %28.6 olarak dağılmaktadır. Lisans sınıf seviyesindeki dağılımlara bakılırsa, 1. sınıftaki öğrencilerin dağılımı %26.0, 2. sınıftaki öğrencilerin dağılımı %21.9, 3. sınıftaki öğrencilerin dağılımı %25.0 ve 4. sınıftaki öğrencilerin dağılımı %27.0’dir. Katılımcılara aktif olarak müzisyenlik yapıp yapmadıkları sorulduğunda, elde edilen veriler ışığında çoğunluğun aktif olarak müzisyenlik yapmadıkları görülmektedir.

1. Alt Probleme Ait Bulgular ve Yorumlar

Araştırmada 1. alt probleme ait soru, “Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı öğrencilerinin bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları ne düzeydedir?” olarak belirlenmiştir. Bu alt probleme ait yapılan analizdeki bulgular tablo 2’de açıklanmıştır.

Tablo 2- Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlığı Puan Ortalamaları

Değer	N	Min	Maks.	Ort.
Ölçek Puan Ortalaması	196	18	90	72,09

Araştırmaya katılan 196 katılımcının ölçekten aldıkları toplam puanların aritmetik ortalaması $\bar{X}=72,09$ olarak saptanmıştır. Bu değer, katılımcıların bireysel çalgı çalışma alışkanlıklarının yüksek seviyede olduğunu göstermektedir

2. Alt Probleme Ait Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın 2. alt probleminde katılımcıların bireysel çalgı çalışma alışkanlıklarının cinsiyet durumlarına göre farkın olup olmadığını ölçmek için T-test uygulanmıştır. Sonuçlar tablo 3’te gösterilmektedir.

Tablo 3- Cinsiyet Türü T-test Tablosu

Değişken	Kadın		Erkek		<i>t</i> (194)	<i>P</i>	Cohen's <i>d</i>
	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>			
Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlığı	66.1584	12.73635	69.8737	12.55392	-2.055	.041	-.294

Katılımcıların ölçek toplam puanlarının cinsiyete göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız örneklem t-testi sonucunda; erkeklerin puan ortalamasının ($\bar{X}=69,87$), kadınların puan ortalamasının ($\bar{X}=66,15$) olduğu saptanmıştır [$t(194)=-2,055; p=0,041$]. Bu bulgu, araştırmaya konu olan bireysel çalgı çalışma alışkanlıklarının erkek katılımcılarda kadınlara oranla daha yüksek düzeyde olduğunu göstermektedir. Hesaplanan etki büyüklüğü değeri (Cohen's $d=0,29$) ise bu farkın düşük düzeyde olduğunu işaret etmektedir.

3. Alt Probleme Ait Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın diğer alt problemi olan 3. sorusunda katılımcıların bireysel çalgı çalışma alışkanlıklarının yaş faktörlerine göre farklılık gösterip göstermediği incelenmiştir. Yapılan Anova testi tablo 4'te gösterilmektedir.

Tablo 4- Yaş Grubu Anova Testi Tablosu

Yaş	Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlıkları		<i>F</i> (3,192)	η^2
	<i>M</i>	<i>SD</i>		
17-20	68.7308	11.95435	.384	.764
21-24	67.8144	13.24790		
25-28	68.5938	12.33631		
29 ve üzeri	64.8667	13.80407		

Katılımcıların ölçek toplam puanlarının yaş değişkenine göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda, yaş grupları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı saptanmıştır [$F(3,192)=0,384; p=0,764$]. Bu bulgu, araştırmaya konu olan bireysel çalgı çalışma alışkanlıklarının yaş gruplarından bağımsız olarak benzer düzeyde olduğunu söylemek mümkündür.

4. Alt Probleme Ait Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın 4. alt probleminde katılımcıların lise mezuniyet türüne göre bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları ölçeğine verdikleri yanıtlar analiz edilmiştir. Yapılan T-testi analizi tablo 5'te gösterilmiştir.

Tablo 5- *Lise Mezuniyet Türü T-test Tablosu*

Değişken	Güzel Sanatlar L.		Diğer L.		<i>t</i> (194)	<i>P</i>	<i>Cohen's d</i>
	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>			
Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlığı	70.4615	12.29430	67.3376	12.82603	1.372	.172	.246

Katılımcıların ölçek toplam puanlarının lise mezuniyet türüne göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız örneklem t-testi sonucunda; Güzel Sanatlar Lisesi mezunlarının puan ortalaması ($\bar{X}=70,46$) ile diğer lise mezunlarının puan ortalaması ($\bar{X}=67,33$) arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı saptanmıştır [$t(194)=1,372; p=0,172$]. Hesaplanan etki büyüklüğü değeri de ($Cohen's d=0,24$) bu değişkenin ölçek puanları üzerinde düşük düzeyde bir etkiye sahip olduğunu doğrulamaktadır.

5. Alt Probleme Ait Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın 5. alt problemini öğrencilerin eğitim gördüğü lisans bölümü oluşturmaktadır. Katılımcıların bireysel çalgı çalışma alışkanlıklarının lisans bölümlerine göre ilişkilerini incelemek için Anova testi uygulanmıştır. Yapılan analizin sonucu tablo 6'da gösterilmektedir.

Tablo 6- *Lisans Bölümü Anova test Tablosu*

Lisans Bölümü	Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlıkları		<i>F</i> (2,193)	η^2	Tukey HSD
	<i>M</i>	<i>SD</i>			
Türk Müziği	70.5843	11.77711	3.857	.023	.023
Ses Eğitimi	66.7647	13.44855			
Türk Halk Oyunları	64.8750	12.96437			

Katılımcıların ölçek toplam puanlarının lisans bölümlerine göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda, bölümler arası farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır [$F(2,193)=3,857; p=0,023$]. Farkın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek amacıyla yapılan Tukey HSD testi sonucunda, Türk Müziği bölümü öğrencilerinin puan ortalamasının ($\bar{X}=70,58$), Halk Oyunları bölümü öğrencilerinden ($\bar{X}=64,87$) anlamlı derecede yüksek olduğu görülmüştür ($p=0,023$). Ses eğitimi bölümü ile diğer bölümler arasında ise anlamlı bir fark saptanmamıştır ($p>0,05$).

6. Alt Probleme Ait Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın 6. alt problemini lisans sınıf seviyesi oluşturmaktadır. "Bireysel çalgı çalışma alışkanlıklarında sınıf seviyesine göre anlamlı bir fark var mıdır?" sorusunun cevabı için anova testi uygulanmıştır. Yapılan analizin sonucu tablo 7'de açıklanmıştır.

Tablo 7- Lisans Sınıf Seviyesi Anova Test Tablosu

Sınıf Seviyesi	Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlıkları		F(3,192)	η^2	Tukey HSD
	M	SD			
1. Sınıf	71.2157	12.70797	2.432	.066	.049
2. Sınıf	66.9302	11.70550			
3. Sınıf	68.8980	12.64128			
4. Sınıf	64.7925	13.19289			

Katılımcıların ölçek toplam puanlarının lisans sınıf seviyelerine göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda, sınıf düzeyleri arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlılık sınırında kaldığı görülmüştür [$F(3,192)=2,432;p=0,066$]. Ancak, farkın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek amacıyla yapılan Tukey HSD testi sonuçlarına göre, 1. sınıf öğrencilerinin puan ortalamasının ($\bar{X}=71,21$), 4. sınıf öğrencilerinden ($\bar{X}=64,79$) anlamlı derecede daha yüksek olduğu saptanmıştır ($p=0,049$). Diğer sınıf düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$).

7. Alt Probleme Ait Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın bu bölümünde Türk Musikisi Devlet Konservatuvarında öğrenim gören öğrencilerin aktif olarak müzisyenlik durumları incelenmiştir. Bireysel çalgı çalışma alışkanlıklarının aktif olarak müzisyenlik yapma durumlarıyla karşılaştırmak için T-testi uygulanmıştır. Yapılan analizin sonuçları tablo 8’de gösterilmektedir.

Tablo 8- Aktif Müzisyenlik Durumu T-test Tablosu

Değişken	Aktif Müzisyenlik- Evet		Aktif Müzisyenlik- Hayır		t(194)	P	Cohen's d
	M	SD	M	SD			
Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlığı	71.6226	11.98112	66.6014	12.80193	2.481	.014	.399

Araştırmaya katılan öğrencilerin bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları puanlarının aktif olarak müzisyenlik yapma durumlarına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız örneklem t-testi sonucunda gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmıştır [$t(194)=2,481;p=0,014$]. Aktif olarak müzisyenlik yapan öğrencilerin ölçek puan ortalamalarının ($\bar{X}=71,62$), aktif olarak müzisyenlik yapmayan öğrencilerin puan ortalamasından ($\bar{X}=66,60$) daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu bulgu, profesyonel olarak sahne alan veya aktif icracılık süreçlerine dahil olan öğrencilerin, bireysel çalışma süreçlerini yönetme ve çalışma alışkanlıkları konusunda daha yüksek bir düzeye sahip olduklarını göstermektedir. Hesaplanan etki büyüklüğü değeri (Cohen's d=.399), aktif müzisyenlik durumunun çalgı çalışma alışkanlıkları üzerindeki etkisinin orta düzeyde olduğunu işaret etmektedir.

Aşağıdaki Tablo 9’da yapılan tüm testlerin ve analizlerin şema olarak sunumu tek bir tabloda özet olarak toplanmıştır.

Tablo 9- Testlerin ve Değişkenlerin Özet Tablosu

Problem No	Bağımlı Değişken	Test Türü	Test Değeri	Test Sonucu	Detay
1	BÇÇAÖ Düzeyi	Ortalama Puan	72,09	Anlamlı	Yüksek Seviye
2	Cinsiyet	T-Test	0,041	Anlamlı	Erkek Katılımcılar lehine (düşük)
3	Yaş	Anova	0,764	Anlamlı değil	Fark Saptanmadı
4	Lise Türü	T-Test	0,172	Anlamlı değil	Fark Saptanmadı
5	Lisans Bölümü	Anova	0,023	Anlamlı	Türk Müziği (Türk Halk Oyunlarından Yüksek)
6	Sınıf Seviyesi	Anova	0,066	Sınırdan/Anlamlı	1. Sınıflar (4. Sınıflardan anlamlı yüksek)
7	Aktif Müzisyen	T-Test	0,014	Anlamlı	Aktif müzisyenlik yapanlar lehine

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Türk Musikisi Devlet Konservatuvarında (TMDK) öğrenim gören ve Türk Halk Müziği çalgılarından birini seçen öğrencilerin bireysel çalgı çalışma alışkanlıklarının incelendiği bu çalışmada bireysel çalgı çalışma (BÇÇ) alışkanlıklarının puan ortalamalarının yüksek seviyede olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

Araştırmaya katılan TMDK öğrencilerinin BÇÇ alışkanlıkları ile cinsiyetleri arasındaki ilişki durumuna bakıldığında erkek öğrencilerin BÇÇ alışkanlık düzeylerinin kadın öğrencilerden daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuç literatürdeki yaygın eğilimle zıtlık göstermektedir. Nitekim Albayrak ve Bulut’un (2021) “Güzel Sanatlar Lisesi Viyolonsel Öğrencilerinin Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlık Düzeylerinin Karşılaştırılması”, Coşkun, Kapçak ve Kapçak Işıksungur’un (2017) “Müzik Öğretmeni Adaylarının Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlıklarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi”, Tümkaya ve Bal’ın (2006) “Çukurova Üniversitesi Öğrencilerinin Ders Çalışma Alışkanlıklarının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi”, Aydın’ın (2013) “Üniversite Öğrencilerinin Bir Kesiminde Çalışma Alışkanlıkları Ve Tutumları İle Depresyon Seviyelerinin İncelenmesi ”ve Kement ‘in (2018) yaptığı “Müzik Öğretmeni Adaylarının Bireysel Çalgı Dersine Yönelik Çalgı Çalışma Alışkanlıklarının İncelenmesi” isimli benzer çalışmalarda da tam tersi sonuçlar elde edilmiş olup, kadın öğrencilerin BÇÇ alışkanlık düzeylerinin erkek öğrencilere göre daha yüksek olduğu sonucu ortaya çıkarken, Piji Küçük ve Kar’ın (2021) “Müzik öğretmeni adaylarının bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları”, Çini ve Güçlü’nün (2025) “Güzel Sanatlar Fakültesi Öğrencilerinin Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlıkları Düzeyleri Üzerine Bir Çalışma (Kırşehir İli Örneği)”, Babacan, Yüksel, Küçükosmanoğlu ve Babacan ’nin, (2017) “Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Öğrencilerinin Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlıklarının İncelenmesi (Konya İli Örneği)” adlı diğer araştırmalarda ise cinsiyet karşılaştırılmasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Bu durum mevcut çalışmanın literatürden ayrışmasının birkaç temel sebebi

olabilir. Örneklem grubunun TMDK öğrencilerinin Müzik Eğitim Anabilim dalı ve Güzel Sanatlar Fakültesi öğrencilerinden farklı bir motivasyona sahip olabilir. Kültürel ve bölgesel dinamikler ele alındığında usta-çırak ilişkisi içinde çalgı eğitiminin erkek öğrenciler lehine daha fazla etkisi olmuş olabilir. Öneri olarak, kadın öğrencilerin BÇÇ alışkanlıklarının desteklemek adına motive edici eğitici etkinlikler düzenlenebilir. Çalgı dersi hocalarının cinsiyet durumlarındaki farklılığı ortadan kaldırmak adına ders işleyişlerinde daha bireysel ve çözüm odaklı yöntemler uygulayabilir. Erkek öğrencilerin BÇÇ alışkanlıklarında neden daha yüksek ortalamaları olduğunu anlamak için nitel görüşmelerle desteklenen farklı çalışmalar da yapılabilir.

Diğer değişken olan yaş faktörüne bakıldığında BÇÇ alışkanlıklarının 17-20, 21-24, 25-28, 29 ve üzeri yaş gruplarında anlamlı bir fark olmadığı ortaya çıkmıştır. Bu sonuç, Çini ve Güçlü'nün (2025) "Güzel Sanatlar Fakültesi Öğrencilerinin Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlıkları Düzeyleri Üzerine Bir Çalışma (Kırşehir İli Örneği)", Babacan, Yüksel, Küçükosmanoğlu ve Babacan'nin, (2017) "Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Öğrencilerinin Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlıklarının İncelenmesi (Konya İli Örneği)" ve Demirbaş (2022) "Müzik Eğitimi Ana Bilim Dallarında Öğrenim Gören Klasik Gitar Öğrencilerinin Çalgı Çalışma Alışkanlıklarının İncelenmesi" isimli araştırmalarında yaş faktörünün BÇÇ alışkanlık düzeylerinde bir farklılık olmadığı sonuçları ile paralellik göstermektedir. Kement'in (2018) yaptığı "Müzik Öğretmeni Adaylarının Bireysel Çalgı Dersine Yönelik Çalgı Çalışma Alışkanlıklarının İncelenmesi" araştırmasını yaşa göre incelediğinde etkili ve verimli çalışma alt boyutunda anlamlı bir farklılaşmaya ulaşmış olup, 18-22 yaş aralığında olan öğrencilerin 23 yaş ve üstü öğrencilerden daha yüksek olduğu sonucunu elde etmiştir. Kement'in (2018) bu bulgusu mevcut araştırma bulgusundan kısmen ayrılmış olsa da TMDK eğitiminin yaş farkı gözetmeksizin tüm öğrencileri benzer bir çalışma disiplinine yönlendirdiği söylenebilir. Yaşın bir fark yaratmadığı bu çalışmada BÇÇ alışkanlıklarının araştırılacağı "kaç yıldır enstrüman çalındığı" değişkeni daha derinlemesine sonuçların elde edileceği bir değişken olabilir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin lise mezuniyet türlerinin incelendiği diğer problem durumunda güzel sanatlar lisesi mezunları ile diğer lise türlerinden mezun olan öğrencilerin BÇÇ alışkanlıklarında anlamlı bir fark tespit edilmemiştir. Benzer sonuçlar; Demirbaş (2022) "Müzik Eğitimi Ana Bilim Dallarında Öğrenim Gören Klasik Gitar Öğrencilerinin Çalgı Çalışma Alışkanlıklarının İncelenmesi", Piji Küçük ve Kar'ın (2021) "Müzik öğretmeni adaylarının bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları", Babacan, Yüksel, Küçükosmanoğlu ve Babacan'nin, (2017) "Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Öğrencilerinin Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlıklarının İncelenmesi (Konya İli Örneği)" ve Topoğlu Erden (2022) "Müzik Öğretmeni Adaylarının Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlıkları (Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Örneği)" başlıklı araştırmalarda da ortaya çıkmıştır. Farklı bir sonuç ise, Kement'in (2018) yaptığı "Müzik Öğretmeni Adaylarının Bireysel Çalgı Dersine Yönelik Çalgı Çalışma Alışkanlıklarının İncelenmesi" isimli çalışmasında ortaya çıkmıştır. Çalışmaya değer verme ve çalışmaya hazırlık boyutlarında Konservatuvar/Güzel Sanatlar Lisesi Mezunu öğrencilerin diğer lise türlerine göre BÇÇ alışkanlıklarının puan ortalamaları daha yüksek çıkmıştır. Aynı sonuçların BÇÇ alışkanlıklarının ölçüldüğü diğer tüm boyutlarda da beklenmelidir. Çünkü Konservatuvar/Güzel Sanatlar Lisesi mezunu öğrenciler, lise dönemi boyunca çalgı eğitimi almaktadırlar ve belirli bir seviyede alışkanlık kazanmaları gerekmektedir. Diğer çalışmalarda da görünen odur ki güzel sanatlar lisesi ve diğer lise türü mezunlarının BÇÇ alışkanlıklarında anlamlı bir fark görülmemiştir. Bu sonuçlar derinlemesine incelenmesi gereken önemli bir

durumdur. Bu sonuçlara birçok etken sebep olmuş olabilir. Bunlar; eğitim gördüğü bölüme kendi isteğiyle gelmemiş olması, öğrencilerin seçtiği çalgıya alışamamaları, sevdiği veya uzmanlaşmak istediği çalgının eğitmenin okuduğu lisede olmadığı, psikolojik ve fizyolojik sebepler bu sonuçları doğurmuş olabilir. Güzel sanatlar Lisesi öğrencilerine uygulanacak daha derin araştırmalar bu beklenmeyen durum için çözüm önerileri sunabilir.

TMDK öğrencilerinin öğrenim gördükleri lisans bölümlerinden Türk Müziği bölümü öğrencilerinin BÇÇ alışkanlıklarının Türk Halk Oyunları bölümü öğrencilerinden daha yüksek seviyede olduğu gözlemlenmiştir. Diğer lisans bölüm karşılaştırmalarında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Türk Müziği bölümü öğrencilerinin haftalık çalgı ders saati 1, 2 ve 3. sınıfta dört saat, 4. sınıfta altı saat olarak işlenmektedir. Ses Eğitimi ve Türk Halk Oyunları bölümlerinde haftalık çalgı ders saatleri tüm sınıf seviyelerinde 2 saattir (Gaziantep Üniversitesi Tmdk, 2026). Türk Müziği bölümü öğrencilerinin haftalık çalgı ders saatlerinin Türk Halk Oyunları ve Ses Eğitimi bölümüne göre saat olarak daha fazla işlenmesi BÇÇ alışkanlıklarının yüksek düzeyde olmasını anlamlı kılabilir fakat haftalık ders saat sayılarının aynı olmasına rağmen Ses Eğitimi bölümüne göre yüksek çıkmayıp Türk Halk oyunları bölümüne göre daha yüksek çıkması düşündürücüdür. Öneri olarak Türk Halk oyunları bölümünün çalgı derslerine yönelik tutumlarının ve çalışma alışkanlıklarının daha detaylı incelenmesi bu düşündürücü duruma yönelik çözüm önerileri sunulması açısından önemli olabilir.

Lisans sınıf seviyeleri incelendiğinde 1. sınıf öğrencilerinin BÇÇ alışkanlıklarının 4. Sınıf öğrencilerinden sınırdan olacak şekilde yüksek çıkmıştır. Diğer sınıf düzeylerinin karşılaştırılmasında ise herhangi bir fark saptanmamıştır. Benzer sonuç Topoğlu Erden (2022) “Müzik Öğretmeni Adaylarının Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlıkları (Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Örneği)” çalışmasında ortaya çıkmıştır. 1. ve 2. Sınıf öğrencilerin BÇÇ alışkanlıklarındaki çalışmaya değer verme alt boyutu puan ortalaması 4. sınıf öğrencilerine göre anlamlı derecede daha yüksek çıkmıştır. Demirbaş (2022) “Müzik Eğitimi Ana Bilim Dallarında Öğrenim Gören Klasik Gitar Öğrencilerinin Çalgı Çalışma Alışkanlıklarının İncelenmesi”, Albayrak ve Bulut’un (2021) “Güzel Sanatlar Lisesi Viyolonsel Öğrencilerinin Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlık Düzeylerinin Karşılaştırılması” ve Piji Küçük ve Kar’ın (2021) “Müzik öğretmeni adaylarının bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları” çalışmasındaki sınıf düzeyi karşılaştırmasında anlamlı bir fark ortaya çıkmamıştır. Coşkun, Kapçak ve Kapçak Işıksungur’un (2017) “Müzik Öğretmeni Adaylarının Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlıklarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi” adlı çalışmasında ise 4. sınıf öğrencilerin BÇÇ alışkanlık düzeylerinin diğer sınıflara göre yüksek olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Bu sonuçlara bakarak iki farklı yorum yapılabilir. 1. sınıf öğrencilerinin BÇÇ alışkanlıklarının yüksek çıkması lisans eğitimine yeni başlamalarından ötürü heyecanlı ve istekli olmaları kendilerini kanıtlamaya çalışmaları öğrencileri çalgı derslerine motive etmiş olabilir. Mezuniyet aşamasına gelen 4. sınıf öğrencileri; sınav, iş bulma kaygısı, mezuniyet projeleri, etkinliklerde görev alma gibi nedenlerle çalgı çalışma odağından uzaklaşmış olmaları muhtemeldir. 4. sınıf öğrencilerinin BÇÇ alışkanlıklarının diğer sınıflara göre yüksek çıkması ise son sınıfa kadar belirli bir alışkanlık düzeylerinin oturmuş olması olarak yorumlanabilir. Beklenen durum ise tüm sınıf seviyelerinde BÇÇ alışkanlıklarının yüksek düzeyde olmasıdır. Fakat kişisel farklılıklar, akademik başarı düzeyleri, eğitim görülen üniversitelerin imkanları bu sonuçlar üzerinde etkili olabilmektedir. 4. sınıf öğrencilerinin çalgı derslerinden kopmamasını sağlamak adına mezuniyet öncesi performanslarını sergileyebilecekleri dinletiler veya konserler

motivasyonlarını arttırabilir. Sınıf seviyeleri ile karşılaştırma yapılabilecek kaygı düzeylerinin inceleneceği farklı çalışmalar yapılarak bu durum daha da aydınlatılabilir.

Araştırmada incelenen diğer değişken TMDK öğrencilerinin aktif olarak müzisyenlik yapma durumlarıdır. Aktif olarak müzisyenlik yapan öğrencilerin yapmayan öğrencilere kıyasla BÇÇ alışkanlıklarının anlamlı bir şekilde yüksek olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır. Bu sonucun aksine Aka (2019) “Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Öğrencilerinin Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlıklarının Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi: Doğu Anadolu Örneği” başlıklı yüksek lisans tezinde BÇÇ alışkanlığını okul harici para karşılığı müzik yapma durumunu incelemiş ve anlamlı bir fark çıkmamıştır. Buradaki farklılık örneklem grubunun kariyer beklentileriyle ilişkili olabilir. Aktif olarak sahne alan ve konser veren öğrenciler sürekli icra pratiğinin içerisinde bulunurlar. Bu durum öğrencilerin çalgısıyla geçirdiği vakti doğal olarak arttırmaktadır. Aktif olarak müzisyenlik yapan öğrenciler kendilerini sadece öğrenci değil, icracı/sanatçı olarak tanımladıkları için enstrümanlarındaki hakimiyet kaçınılmaz olarak üst seviyede olmalıdır. Bu durum ileri seviye icranın yolunu açıp, öğrencilerin çalgısıyla farklı bir bağ kurmasına olanak sağlar. Böylelikle BÇÇ alışkanlıkları pekişerek kalıcı hale gelmiş olabilir. Aktif olarak müzisyenlik yapmayan öğrencilerin daha fazla aktif olarak icracı olacağı okul içi konserlere, dinletilere ve etkinliklere teşvik edilmeleri çalgı çalışma alışkanlıklarına katkı sağlayacağı kaçınılmaz gerçektir.

KAYNAKÇA

- Aka, A. K. (2019). *Müzik eğitimi anabilim dalı öğrencilerinin bireysel çalgı çalışma alışkanlıklarının farklı değişkenler açısından incelenmesi: Doğu Anadolu örneği* (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi). Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Albayrak, C. ve Bulut, D. (2021). Güzel sanatlar lisesi viyolonsel öğrencilerinin bireysel çalgı çalışma alışkanlık düzeylerinin karşılaştırılması. *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, 9(26), 159-179.
- Arapgirlioğlu, H. (2003). *Müzik Öğretiminde Öz-Düzenleme Stratejileri*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Aydın, B. (2013). Üniversite öğrencilerinin bir kesiminde çalışma alışkanlıkları ve tutumları ile depresyon seviyelerinin incelenmesi. *Eğitim Bilimleri Dergisi*, 1(1), 8-15. <http://dergipark.gov.tr/maruaebd/issue/350/2494>
- Babacan, E., Yüksel, G., Küçükosmanoğlu, O. ve Babacan, M. D. (2017). Müzik eğitimi anabilim dalı öğrencilerinin bireysel çalgı çalışma alışkanlıklarının incelenmesi (Konya ili örneği). *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi (Journal of Research in Education and Teaching)*, 6(1), 303-315.
- Bouij, C. (2004). Two theoretical perspectives on the socialization of music teachers. *Action, Criticism, and Theory for Music Education*, 3(3), 1-14.
- Candan, H. İ. (2026). Bağlama icracılarının ve tonmaysterlerin sahnede kullanılan sinyal iletim araçlarına ilişkin görüşlerinin incelenmesi. *Yegah Müzikoloji Dergisi*, 9(2), 1212-1236. <https://doi.org/10.51576/ymd.1927310>
- Creswell, J. W. (2012). *Educational Research: Planning, Conducting, and Evaluating Quantitative and Qualitative Research* (4. baskı). Upper Saddle River, NJ: Pearson.

- Çini, S. ve Güçlü, O. (2025). Güzel sanatlar fakültesi öğrencilerinin bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları düzeyleri üzerine bir çalışma (Kırşehir ili örneği). *İdil*, 14(116), 100-111.
- Davidson, J. W. ve Burland, K. (Ed.). (2006). Musician identity formation, G. E. McPherson (Ed.), *The child as musician: A handbook of musical development* içinde (47-60. ss.). Oxford: Oxford University Press.
- Demirbaş, S. F. (2022). *Müzik eğitimi ana bilim dallarında öğrenim gören klasik gitar öğrencilerinin çalgı çalışma alışkanlıklarının incelenmesi* (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi). Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Niğde.
- Demirel, Ö. (2015). *Öğretme Sanatı* (21. baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Ece, A. S. (2007). *Müzik Öğretimi ve Öğrenimi*. Ankara: Maya Akademi Yayınları.
- Elliott, D. J. (1995). *Music Matters: A New Philosophy of Music Education*. Oxford University Press.
- Erden-Topoğlu, E. (2022). Müzik öğretmeni adaylarının bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları (Aydın Adnan Menderes Üniversitesi örneği). *Trakya Eğitim Dergisi*, 12(3), 1844-1858.
- Gaziantep Üniversitesi (2026). *Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı*. <https://tmdk.gaziantep.edu.tr>
- George, D. ve Mallery, P. (2012). *IBM SPSS Statistics 19 Step by Step: A Simple Guide and Reference* (12. baskı). Boston, MA: Allyn & Bacon.
- Günay, E. (2006). *Müzik Öğretimi Teknolojisi ve Dağarcık Yönetimi*. İstanbul: Bağlam Yayıncılık.
- Hallam, S. (2001). The development of expertise in young musicians. *British Journal of Music Education*, 18(1), 27-39.
- Jørgensen, H. (2004). Strategies for individual practice. A. Williamon (Ed.), *Musical excellence: Strategies and techniques to enhance performance* içinde (85-103. ss.). Oxford: Oxford University Press.
- Kement, Ö. (2018). *Müzik öğretmeni adaylarının bireysel çalgı dersine yönelik çalgı çalışma alışkanlıklarının incelenmesi* (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Küçükahmet, L. (2002). *Öğretimde Planlama ve Değerlendirme*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- MacDonald, R. A., Miell, D. ve Hargreaves, D. J. (2002). *Musical Identities*. Oxford, England: Oxford University Press.
- Nielsen, S. G. (2001). Self-regulating learning strategies in instrument practice. *Music Education Research*, 3(2), 155-167.
- Özgür, İ. H. (2006). *Müzik Eğitiminin Temelleri*. Bursa: Ezgi Kitabevi.
- Piji Küçük, D. ve Kar, H. (2021). Müzik öğretmeni adaylarının bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları. *Kesit Akademi Dergisi*, 7(28), 402-432.
- Sloboda, J. A. (1991). *The musical mind: The cognitive psychology of music*. Oxford, England: Clarendon Press.

- Subaşı, G. (2000). Etkili öğrenme stratejileri. *Milli Eğitim Dergisi*, (146), 51-61.
- Şentürk Coşkun, G., Kapçak, Ş. ve Işıksungur Kapçak, B. (2018). Müzik öğretmeni adaylarının bireysel çalgı çalışma alışkanlıklarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *YYÜ Eğitim Fakültesi Dergisi (YYU Journal of Education Faculty)*, 15(1), 1232-1255. <http://efdergi.yyu.edu.tr>
- Tümekaya, S. ve Bal, L. (2006). Çukurova Üniversitesi öğrencilerinin ders çalışma alışkanlıklarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15(2), 313-326.
- Türk Dil Kurumu. (t.y.). *Güncel Türkçe sözlük*. 25 Nisan 2026 tarihinde <https://sozluk.gov.tr> adresinden erişildi.
- Welch, G. F. (2007). The musical self. In S. Hallam, I. Cross, ve M. Thaut (Ed.), *The Oxford handbook of music psychology* içinde (ss. 225–238). Oxford, England: Oxford University Press.